

LEKI I ALKOHOL

niebezpieczne związki

prof. Marcin Wojnar, dr Justyna Zaorska

LEKI I ALKOHOL

niebezpieczne związki

SPIS TREŚCI

1. Leki stosowane w zaburzeniach psychicznych	6
2. Leki stosowane w chorobach neurologicznych i otępieniach	10
3. Leki stosowane w nadciśnieniu tętniczym	12
4. Leki stosowane w chorobach układu krążenia	14
5. Leki stosowane w chorobach układu oddechowego oraz infekcjach ...	16
6. Leki stosowane w leczeniu cukrzycy	18
7. Leki stosowane w leczeniu bólu	21
8. Leki stosowane w chorobach przewodu pokarmowego i moczowo-płciowego	22
9. Leki stosowane w zaburzeniach hormonalnych	23
10. Leki stosowane w chorobach mięśniowo-szkieletowych i reumatycznych	24

WSTĘP

Większość osób, która spożywa alkohol – czy okazjonalnie, czy regularnie – przyjmuje, chociażby doraźnie, leki. Wiele z nich wchodzi w niekorzystne interakcje z alkoholem, np. leki przeciwdepresyjne, nasenne, ale także te stosowane w leczeniu cukrzycy, nadciśnienia, zaburzeń rytmu, antybiotyki, leki przeciwzapalne, przeciwbólowe i wiele innych. Dotyczy to zarówno leków przepisywanych przez lekarzy, jak i tych, które można dostać w aptece bez recepty.

Poniższa pozycja powstała, aby zwrócić uwagę odbiorców na znaczenie i ryzyko związane z piciem alkoholu w trakcie przyjmowania leków. Dla pacjentów może stanowić źródło informacji o możliwych działaniach niepożądanych, w tym groźnych dla zdrowia i życia. Chcielibyśmy także zwrócić uwagę lekarzy na konieczność pogłębiania wywiadu z pacjentem, szczególnie z pacjentem w starszym wieku. W trakcie wizyty lekarskiej warto zadawać pytania dotyczące picia alkoholu, ponieważ może mieć to istotny wpływ na skuteczność prowadzonej farmakoterapii.

Każdy przyjęty doustnie lek ulega rozpuszczeniu i wchłonięciu w przewodzie pokarmowym. Zanim jednak zostanie rozprowadzony po organizmie przez krwiociąg, trafia najpierw do wątroby, gdzie jego część ulega przekształceniom przy udziale enzymów. Podobnie przedstawiają się losy alkoholu w organizmie. Pewna jego ilość jest metabolizowana już w żołądku, reszta zostaje wchłonięta z przewodu pokarmowego i przetransportowana do wątroby, gdzie częściowo ulega dalszym przekształceniom przy udziale kilku enzymów (dehydrogenazy alkoholowej ADH, dehydrogenazy aldehydowej ALDH i cytochromu P450). Część alkoholu, która nie została zmetabolizowana tą drogą, trafia do układu krążenia i jest rozprowadzana po całym organizmie. Alkohol, ponieważ nie przenika do tkanki tłuszczowej, gromadzi się w zawartej w ciele wodzie. Naturalnym zjawiskiem jest zmniejszanie się z wiekiem tzw. beztłuszczowej masy ciała i wzrost ilości tkanki tłuszczowej. W konsekwencji u osób starszych – wobec mniejszej zawartości wody w organizmie – po spożyciu alkoholu jego stężenie we krwi będzie większe.

Leki i alkohol mogą oddziaływać na siebie w dwojaki sposób. Pierwszym z nich jest wpływ na wspomniany metabolizm wątrobowy – lek i alkohol „konkurują” ze sobą o enzymy, czego następstwem może być spowolnienie rozkładania leku i zwiększenie jego stężenia we krwi. Może się to wiązać z nasileniem działań niepożądanych lub wręcz groźnym dla życia przedawkowaniem leku. W pewnych sytuacjach (dotyczy to regularnego picia alkoholu) może zachodzić sytuacja odwrotna – spożywanie alkoholu, poprzez przyspieszenie produkcji enzymów, będzie się wiązało z szybszym metabolizowaniem leku i spadkiem efektywności jego działania (przykład tego zjawiska został omówiony w rozdziale 4., dotyczącym chorób układu krążenia). Drugi mechanizm interakcji leków z alkoholem odnosi się przede wszystkim do leków działających na układ nerwowy. Dochodzi do wzajemnego nasilania działania hamującego, które może skutkować nadmierną sennością, problemami z pamięcią, koordynacją ruchów, utrzymaniem równowagi, powodować upadki i urazy czy wręcz skutkować zaburzeniami świadomości i zatrzymaniem oddechu.

Ważne jest, aby pamiętać, że preparaty, które można dostać w aptece bez recepty, np. leki przeciwbólowe czy stosowane w przeziębieniu, często zawierają w sobie kilka substancji, co potęguje ryzyko niepożądanych interakcji z alkoholem. Dodatkowo niektóre z nich (np. krople na niestrawność, syropy na uspokojenie albo na kaszel) mogą zawierać alkohol w swoim składzie. Powszechnie wiadomo, że osoby starsze częściej przyjmują jednocześnie kilka leków w związku z większym obciążeniem chorobami przewlekłymi. W konsekwencji osoby w starszym wieku będą szczególnie narażone na groźne skutki interakcji leków z alkoholem.

W zamieszczonych tabelach wyszczególniono najczęściej stosowane leki o znanych mechanizmach interakcji z alkoholem. Należy pamiętać, że każde takie połączenie niesie za sobą ryzyko poważnych i trudnych do przewidzenia reakcji niepożądanych. Z uwagi na niepoznane do końca interakcje oraz ograniczoną objętość niniejszej pozycji, nie wymieniono wszystkich leków stosowanych w kolejnych grupach chorób, a także ujęto jedynie przykładowe nazwy handlowe leków zarejestrowanych w Polsce.

1.

LEKI STOSOWANE W ZABURZENIACH PSYCHICZNYCH

W leczeniu zaburzeń psychicznych stosuje się kilka grup leków – działających przeciwlękowo, nasennie, przeciwdepresyjnie czy przeciwpsychotycznie. Choć poszczególne grupy różnią się między sobą mechanizmem działania na układ nerwowy, to można zauważyć, że znaczna część działa w sposób uspokajający lub tłumiący. Szczególnie znaczącego nasilenia takiego działania można się spodziewać po połączeniu alkoholu z lekami z grupy benzodiazepin, niebenzodiazepinowych leków nasennych (tzw. leków z grupy „Z”), trójpierścieniowych leków przeciwdepresyjnych (TLPD) czy większości leków przeciwpsychotycznych.

Zagadnieniem wymagającym osobnego omówienia jest tzw. reakcja disulfiramowa. Jest to zespół objawów pojawiający się z powodu interakcji alkoholu z disulfiramem (Anticol, Esperal) lub innym lekiem działającym w podobny sposób. Reakcja ta wynika z zablokowania przez lek szlaku metabolizmu alkoholu (dehydrogenazy aldehydowej), wskutek czego pojawiają się objawy zatrucia toksycznymi metabolitami alkoholu. Objawy reakcji disulfiramowej to m.in.: rozszerzenie naczyń, zaczerwienienie twarzy, spadek ciśnienia tętniczego, przyspieszenie czynności serca, nadmierna potliwość, trudności z oddychaniem, nudności i wymioty, lęk.

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Lęk, problemy ze snem	Benzodiazepiny:		senność, zawroty głowy, zwiększone ryzyko przedawkowania, spowolnienie oddechu, zaburzona motoryka, nietypowe zachowanie, problemy z pamięcią
	Lorafen	lorazepam	
	Clonazepamum	klonazepam	
	Sedam	bromazepam	
	Relanium	diazepam	
	Xanax	alprazolam	
	Afobam		
	Elenium	chlordiazepoksyd	
	Estazolam	estazolam	
	Grupa „Z”:		
	Morfeo	zaleplon	
	Stilnox	zolpidem	
	Nasen Zolpic		
	Imovane Senzop	zopiklon	
Krople walerianowe Validol	wyciąg z kozłka lekarskiego (waleriana)	senność	

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Zaburzenia lękowe i depresja	SSRI, SNRI:		
	Prozac, Bioxetin, Seronil	fluoksetyna	wzmożenie działania alkoholu na układ nerwowy, senność, zawroty głowy, zwiększone ryzyko przedawkowania, nasilenie objawów depresyjnych;
	Cital, Citabax	citalopram	
	Lexapro, Elicea	escitalopram	
	Zoloft, Sertagen	sertralina	
	Seroxat, ParoGen	paroksetyna	duloksetyna – uszkodzenie wątroby
	Efectin ER, Velaxin	wenlafaksyna	
	Dulsevia, Depratal	duloksetyna	
	TLPD:		
	Anafranil	klomipramina	senność, zwiększone ryzyko nagłego spadku ciśnienia tętniczego w trakcie wstawania, zaburzenia rytmu serca
Doxepin	doksepina		
Inne:			
	Atarax	hydroksyzyna	senność, zawroty głowy, uszkodzenie wątroby
	Hydroxyzinum		
	Trittico	trazodon	
	Mirzaten	mirtazapina	
	Mirtagen		
Lerivon	mianseryna		
Deprexolet			
Pregabalin	pregabalina		wzmożenie działania alkoholu
Egzysta			
Choroba afektywna dwubiegunowa	Lithium carbonicum	lit	niepokój ruchowy, spadek apetytu, bóle brzucha
	Depakine Chrono	kwask walproinowy	omówione w tabeli w rozdziale 2.
	Convulex		(leki przeciwpadaczkowe)
	Amizepin	karbamazepina	
Tegretol			

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Zaburzenia urojeniowe i schizofrenia	Leki przeciwpsychotyczne:		
	Ranofren	olanzapina	senność, zawroty głowy, osłabienie funkcji motorycznych, zaburzenia rytmu serca
	Zolafren		
	Ketrel	kwetiapina	
	Kwetaplex		
	Klozapol	klozapina	
	Rispolept	risperidon	
	Risperon		
	Haloperidol	haloperidol	
	Perazin	perazyna	
Abilify	aripirazol		
Arpixon			
Uzależnienie od alkoholu	Anticol	disulfiram	reakcja disulfiramowa
	Esperal		

2.

LEKI STOSOWANE W CHOROBYCH NEUROLOGICZNYCH I OTĘPIENIACH

Picie alkoholu w trakcie leczenia padaczki wiąże się przede wszystkim z ryzykiem trudnych do przewidzenia zmian stężenia leku przeciwpadaczkowego we krwi, co może przekładać się na mniejszą skuteczność leczenia i w konsekwencji wystąpienie napadów padaczkowych. Dodatkowo dochodzi do kumulowania się działania hepatotoksycznego niektórych leków przeciwpadaczkowych i alkoholu, co grozi uszkodzeniem lub niewydolnością wątroby. W przypadku pozostałych leków należy pamiętać o nasileniu działania uspokajającego i tłumiącego oraz wpływie na skuteczność leczenia.

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Padaczka	Depakine Chrono Convulex	kwas walproinowy	senność, zawroty głowy, zwiększone ryzyko napadu padaczkowego; kwas walproinowy – uszkodzenie wątroby; topiramát – zmiana zachowania, myśli samobójcze
	Amizepin Tegretol	karbamazepina	
	Keppra	okскарbazepina	
	Vetira	lewetiracetam	
	Phenytoinum	fenytoina	
	Lamitrin Lamotrix	lamotrygina	
	Topamax Toramat	topiramát	
	Symleptic Neuran	gabapentyna	
	Migrena	Bellergot	
Choroba Parkinsona	Akineton	biperyden	nasilenie działania alkoholu, zmniejszenie tolerancji na alkohol
	Pridinol	pridinol	
	Amantix	amantadyna	
Choroba Alzheimerera	Cogiton, Donecept	donepezil	mniejsza skuteczność leku

3.

LEKI STOSOWANE W NADCIŚNIENIU TĘTNICZYM

Leki przeciwnadciśnieniowe są jednymi z najczęściej przepisywanych leków grupie pacjentów powyżej 65. roku życia. Konsekwencją nawet jednorazowego przyjęcia alkoholu w trakcie leczenia hipotensyjnego mogą być niekontrolowane wahania wartości ciśnienia tętniczego, hipotonia ortostatyczna, tzn. spadek ciśnienia tętniczego w trakcie pionizacji, niezdolność do ruchów, upadki i urazy.

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Nadciśnienie tętnicze	Hydrochlorotiazyd Diuresin Indapen Tertensif	hydrochlorotiazyd indapamid	niedociśnienie, spadki ciśnienia przy wstawaniu
	Furosemid Diuver Toramide Nonpres Verospiron Spironol Tialorid	furosemid torasemid eplerenon spironolakton amiloryd	zawroty głowy, omdlenia, nieregularna czynność serca
	Atenolol Bibloc Bisocard Avedol Vivacor Betaloc Metocard Propranolol Biosotal	atenolol bisoprolol karwedilol metoprolol propranolol sotalol	wahania stężenia leku we krwi, spadki ciśnienia; metoprolol – nasila i wydłuża działanie alkoholu

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Nadciśnienie tętnicze	Amlozek, Amlopin Lacipil Lecalpin Nitrendypina Isoptin Staveran Enarenal Captopril Lisiprol Ranopril Prenessa Prestarium Ampril, Polpril, Ramikor	amlodypina lacydypina lerkanidypina nitrendypina werapamil enalapryl kaptopryl lizynopryl perindopryl ramipryl	nasilenie działania obniżającego ciśnienie krwi
	Lorista Xartan Micardis Polsart Telmizek Valsacor	losartan telmisartan walsartan	spadki ciśnienia przy wstawaniu
	Preparaty łączone wymienionych leków: Tialorid, Sumilar HCT, Dipperam HCT, Lisiprol HCT, Hyzaar, Lorista H, Nebilet HCT, Ampril HD, Tritace comb, Micardis Plus, Polsart Plus, Telmizek HCT, Tolucombi, Co-Bespres, Co-Valsacor, Vanatex HCT, Candepres HCT, Karbicombi		kumulacja działań niepożądanych, nasilenie działania obniżającego ciśnienie krwi

4.

LEKI STOSOWANE W CHOROBYCH UKŁADU KRĄŻENIA

Spożywanie alkoholu w trakcie leczenia przeciwkrzepliowego i przeciwplatekowego może wiązać się ze zmianą skuteczności przyjmowanych leków. Na przykładzie warfaryny zjawisko to przebiega w następujący sposób: jednorazowe wypicie alkoholu wiąże się z zablokowaniem przez alkohol metabolizmu leku, co nasila działanie przeciwzakrzepowe i zwiększa ryzyko krwawienia. Natomiast regularne picie alkoholu będzie prowadziło do zwiększonej aktywacji enzymów rozkładających lek, zmniejszenia jego stężenia i w konsekwencji zwiększy ryzyko zakrzepów. Połączenie alkoholu i izosorbidu lub nitrogliceryny wiąże się z wystąpieniem omówionej w rozdziale 1. „reakcji disulfiramowej”.

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Choroba wieńcowa, niewydolność serca	Mononit	izosorbid	reakcja disulfiramowa
	Nitromint	nitrogliceryna	
Leczenie przeciwkrzepliwe i przeciwplatekowe	Warfin	warfaryna	nasilenie bądź osłabienie działania leku – wzrost ryzyka krwawienia lub zakrzepów
	Acenokumarol Sintrom	acenokumarol	
	Plavix	klopidogrel	wzrost ryzyka krwawienia
	Xarelto Pradaxa	rywaroksaban dabigatran	
Acard	kwas acetylosalicylowy	szybsze wchłanianie alkoholu w jelicie, zwolniony metabolizm alkoholu, nasilenie jego działania, bóle brzucha, krwawienie z przewodu pokarmowego, choroba wrzodowa	
Arytmie	Cordarone Opacorden	amiodaron	zaburzenia rytmu serca
Hipercholesterolemia	Atoris Sortis	atorwastatyna	uszkodzenie wątroby
	Romazic Roswera	rozuwastatyna	
	Simvasteryl Zocor	simwastatyna	
	Lovastin	lowastatyna	
	Etibax	ezetymib	
	Grofibrat	fenofibrat	

5.

LEKI STOSOWANE W CHOROBYCH UKŁADU ODDECHOWEGO ORAZ INFEKCJACH

Leczenie infekcji często wymaga stosowania leków z wielu grup. Bywa, że w tym samym czasie stosowane są leki przeciwbólowe, przeciwgorączkowe, przeciwkaszlowe oraz przeciwwirusowe lub antybiotyki. W aptekach dostępnych jest wiele preparatów kilkuskładnikowych, w których możemy znaleźć jednocześnie np. lek przeciwgorączkowy i przeciwkaszlowy. W takiej sytuacji ryzyko działań niepożądanych w przypadku połączenia z alkoholem wyraźnie rośnie – wynika z interakcji z alkoholem każdej z substancji będących składnikiem preparatu. Ponadto przed zastosowaniem popularnych syropów na kaszel (przede wszystkim ziołowych, np. prawoślazowych, czy z wyciągiem z sosny) warto dokładnie sprawdzić na opakowaniu ich skład, ponieważ często powstają na bazie alkoholu etylowego. W takiej sytuacji należy zachować ostrożność i pamiętać o interakcjach z lekami przyjmowanymi na stałe.

Powszechnie wiadomo, że w trakcie antybiotykoterapii picie alkoholu jest przeciwwskazane. Reakcja organizmu jest ciężka do przewidzenia i wiąże się z różnym charakterem interakcji i szerokim spektrum możliwych działań niepożądanych. Możemy się spotkać m.in. z działaniami niepożądanymi ze strony przewodu pokarmowego, osłabieniem skuteczności antybiotyku, wystąpieniem wspomnianej wcześniej reakcji disulfiramowej (rozdział 1.), a w innych przypadkach może dojść nawet do toksycznego uszkodzenia wątroby.

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem	
Gorączka	Polopiryna Aspiryna	kwas acetylosalicylowy	omówiony w rozdziale 4. (Acard)	
	Apap Nurofen Ibuprom	paracetamol ibuprofen	omówione w rozdziale 7.	
Alergie	Claritine Allertec Xyzal Allegra Telfexo Clemastin	loratadyna cetyryzyna lewocetyryzyna feksofenadyna klemastyna	senność, zawroty głowy, zwiększone ryzyko przedawkowania, spadek ciśnienia tętniczego, upadki	
Kaszel	Thiocodin Solpadeine	kodeina	senność, zawroty głowy, osłabienie motoryki, zwiększone ryzyko przedawkowania	
	Acodin DexaPico preparaty złożone, np. Gripex	dekstrometorfan pseudoefedryna		
Infekcje bakteryjne	Doksycyklina Amotax Duomox	doksycyklina amoksycylina	przyspieszona czynność serca, zmiany ciśnienia tętniczego, bóle brzucha, wymioty, ból głowy, uszkodzenie wątroby; sulfametoksazol – reakcja disulfiramowa	
	Amoksiklav Augmentin	amoksycylina + kwas klawulanowy		
	Bioracef Zinnat	cefuroksym		
	Biseptol	trimetoprim + sulfametoksazol		
	Sumamed Klacid Cipronex	azytromycyna klarytromycyna ciprofloksacyna		
	Metronidazol Furagin Flucofast	metronidazol furazydyna flukonazol		reakcja disulfiramowa

6.

LEKI STOSOWANE W LECZENIU CUKRZYCY

Picie alkoholu przez pacjentów przyjmujących doustne leki przeciwcukrzycowe zwiększa ryzyko niekontrolowanego spadku glikemii, pogarsza kontrolę cukrzycy i w dalszej perspektywie może zwiększać ryzyko odległych powikłań tej choroby. U pacjentów przyjmujących metforminę może dojść do zwiększenia stężenia kwasu mlekowego we krwi. Natomiast spożycie alkoholu przez pacjentów przyjmujących pochodne sulfonylomocznika (gliklazyd, glimepiryd, glipizyd) wiąże się z ryzykiem reakcji disulfiramowej.

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Cukrzyca	Formetic Glucophage Metformax	metformina	hipoglikemia, nudności, osłabienie
	Glucobay	akarboza	
	Diaprel MR Gliclada	gliklazyd	reakcja disulfiramowa
	Amaryl Glibetic	glimepiryd	
	Glibenese GITS	glipizyd	

7.

LEKI STOSOWANE W LECZENIU BÓLU

Niesteroidowe leki przeciwzapalne (NLPZ) są najczęściej stosowanymi, dostępnymi także bez recepty, lekami przeciwbólowymi. Jednym z ich działań niepożądanych jest drażniący wpływ na błonę śluzową żołądka. Przy jednoczesnym przyjmowaniu alkoholu efekt ten ulega wzmocnieniu, co może prowadzić do zapalenia błony śluzowej żołądka, choroby wrzodowej czy krwawienia z przewodu pokarmowego. Leki stosowane w bardziej nasilonych zespołach bólowych – opioidy – mają działanie głównie hamujące w ośrodkowym układzie nerwowym. W interakcji z alkoholem można się spodziewać nasilenia działania sedującego, a w przypadku przedawkowania może dojść nawet do zatrzymania oddechu.

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Ból ostry i przewlekły	Ibuprom	ibuprofen	ból brzucha, choroba wrzodowa, krwawienie z przewodu pokarmowego, tachykardia
	Nurofen		
	Pyralgina	metamizol	
	Aglan	meloksykam	
	Nalgesin	naproksen	
	Diclac Olfen	diklofenak	
	Ketonal	ketoprofen	
Apap	paracetamol	uszkodzenie wątroby	
OxyContin	Durogesic	oksykodon	senność, zawroty głowy, zwiększone ryzyko przedawkowania, zwolniony oddech, zaburzona motoryka, nietypowe zachowanie, problemy z pamięcią
	Poltram	fentanyl	
	Tramal	tramadol	

8.

LEKI STOSOWANE W CHOROBYCH PRZEWODU POKARMOWEGO I MOCZOWO-PŁCIOWEGO

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Nudności, wymioty	Metoclopramid	metoklopramid	wahania ciśnienia tętniczego krwi
Przerost prostaty	Doxar Omnice	doksazosyna tamsulozyna	zawroty głowy, omdlenia

9.

LEKI STOSOWANE W ZABURZENIACH HORMONALNYCH

Choroby i dolegliwości	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Nadczynność tarczycy	Metizol Thyrozol	tiamazol	zwolnienie metabolizmu leku
	Metypred	metylprednizolon	zmiany nastroju i zachowania, choroba wrzodowa

10.

LEKI STOSOWANE W CHOROBYCH MIĘŚNIOWO-SZKIELETOWYCH I REUMATYCZNYCH

Rodzaj leków	Nazwa leku (przykłady)	Substancja czynna	Możliwe objawy po połączeniu z alkoholem
Leki przeciwzapalne i przeciwbólowe	Aclexa	celekoksyb	choroba wrzodowa, krwawienie z przewodu pokarmowego
	Opokan	meloksykam	
	Aglan		
	Nalgesin	naproksen	
	Diclac Olfen	diklofenak	
	Nimesil	nimesulid	
	Metex Trexan	metotreksat	zwiększone ryzyko uszkodzenia wątroby
Leki miorelaksacyjne	Baklofen	baklofen	senność, zawroty głowy

PIŚMIENNICTWO

- Indeks Leków Medycyny Praktycznej: <https://indeks.mp.pl/>
- National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism. *Harmful Interactions. Mixing Alcohol with Medicines*. NIH Publication No: 13-5329
- Weathermon R, Crabb DW. *Alcohol and medication interactions*. *Alcohol Res Health*. 1999; 23(1):40-54

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Jesteś w centrum

ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa
tel. 22 376 85 00, fax 22 376 85 99
mcps@mcps.com.pl
www.mcps.com.pl
www.facebook.com/mcpswarszawa

POROZUMIENIE
DLA TRZEŹWOŚCI

